

B2

Připravujeme se k certifikované zkoušce z češtiny

Úroveň B2 (CCE–B2)

KAROLINUM

Radomila Kotková
Jana Nováková
Kateřina Vodičková

Připravujeme se k Certifikované zkoušce z češtiny
úroveň B2 (CCE-B2)

Radomila Kotková
Jana Nováková
Kateřina Vodičková

Recenzovaly:
Mgr. Petra Chvojková
Mgr. Martina Švrčinová

Vydala Univerzita Karlova v Praze
Nakladatelství Karolinum
Vydání první

© Univerzita Karlova v Praze, 2016
© Radomila Kotková, Jana Nováková, Kateřina Vodičková, 2016

ISBN 978-80-246-2480-8
ISBN 978-80-246-2531-7 (online : pdf)

Univerzita Karlova v Praze
Nakladatelství Karolinum 2016

www.karolinum.cz
ebooks@karolinum.cz

OBSAH

ÚVOD	5
1 ÚROVEŇ B2 PODLE SPOLEČNÉHO EVROPSKÉHO REFERENČNÍHO RÁMCE	7
1.1 Společný evropský referenční rámec pro jazyky a referenční popisy úrovní	7
1.2 Úroveň B2 podle SERR	8
2 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ZKOUŠKY CCE–B2	9
2.1 Obecná specifikace zkoušky	9
2.2 Charakteristika požadavků	10
2.2.1 Komunikační situace, oblasti a tematické okruhy	10
2.2.2 Receptivní dovednosti – čtení a poslech	11
2.2.2.1 Čtení s porozuměním	11
2.2.2.2 Poslech s porozuměním	12
2.2.3 Gramatická a lexikální kompetence	12
2.2.4 Produktivní dovednosti – psaní a mluvení	13
2.2.4.1 Psaní	13
2.2.4.2 Mluvení	13
3 PŘÍKLADY CVIČNÝCH ÚLOH A ŘEŠENÍ K JEDNOTLIVÝM ČÁSTEM ZKOUŠKY CCE–B2	15
3.1 Čtení s porozuměním	16
3.2 Poslech s porozuměním	24
3.3 Gramaticko-lexikální test	33
3.4 Psaní	40
3.5 Ústní část (Mluvení)	43
4 ZKOUŠKA CCE–B2 NANEČISTO (VARIANTA 1)	46
4.1 Čtení s porozuměním	47
4.2 Poslech s porozuměním	55
4.3 Gramaticko-lexikální test	60
4.4 Psaní	65
4.5 KLÍČ – Zkouška CCE–B2 nanečisto (Varianta 1)	70
4.6 Scénář k části Poslech s porozuměním – Zkouška CCE–B2 nanečisto (Varianta 1)	72
5 ZKOUŠKA CCE–B2 NANEČISTO (VARIANTA 2)	77
5.1 Čtení s porozuměním	78
5.2 Poslech s porozuměním	85
5.3 Gramaticko-lexikální test	90
5.4 Psaní	95
5.5 KLÍČ – Zkouška CCE–B2 nanečisto (Varianta 2)	100
5.6 Scénář k části Poslech s porozuměním – Zkouška CCE–B2 nanečisto (Varianta 2)	102

6 ZKOUŠKA CCE–B2 NANEČISTO (VARIANTA 3)	106
6.1 Čtení s porozuměním	107
6.2 Poslech s porozuměním	115
6.3 Gramaticko-lexikální test	120
6.4 Psaní	125
6.5 KLÍČ – Zkouška CCE–B2 nanečisto (Varianta 3)	130
6.6 Scénář k části Poslech s porozuměním – Zkouška CCE–B2 nanečisto (Varianta 3)	132
7 UKÁZKY PRODUKCE PSANÉHO TEXTU	136
7.1 Úloha 1	136
7.2 Úloha 2	137
8 LITERATURA	139

ÚVOD

Ústav jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy v Praze (ÚJOP UK) pořádá certifikované zkoušky z českého jazyka pro cizince. Kvalitu těchto zkoušek, o nichž zájemci naleznou bližší informace na <http://ujop.cuni.cz/cce>, kontroluje v pravidelných intervalech mezinárodní Asociace jazykových testerů v Evropě ALTE (The Association of Language Testers in Europe). Jednou z těchto zkoušek je také Certifikovaná zkouška z češtiny pro cizince na úrovni B2 (CCE–B2).

Právě zájemcům, kteří se chtějí na zkoušku CCE–B2 připravit, je určena tato publikace. Ačkoliv byla vytvořena v prvé řadě pro vyučující zájemců o zkoušku CCE, mohou ji využít i sami studenti, jejichž úroveň komunikační kompetence již dané úrovni dosáhla a kteří se chtějí na zkoušku připravovat sami.

Musíme ovšem zdůraznit, že se nejedná o učebnici, která studenty na úroveň B2 podle *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky* (dále SERR) přivede. Publikace představuje, jak jsme zmínili výše, pomůcku k ověření dosažené úrovně komunikační kompetence zájemců o zkoušku CCE–B2 a seznámení s formátem této zkoušky, neboť obsahuje bohatý zdroj příkladů jednotlivých úloh a soustřeďuje se na nácvik jejich úspěšného řešení.

Upozorňujeme studenty a učitele, že Certifikované zkoušky z češtiny pro cizince se pravidelně revidují. Aktuální informace o formátu zkoušky jsou vždy k dispozici na <http://ujop.cuni.cz/cce>.

Publikace je rozdělena do 8 kapitol:

Kapitola 1 (Úroveň B2 podle SERR) vymezuje a stručně charakterizuje úroveň B2 podle SERR, a to jak celkově, tak v rámci jednotlivých řečových dovedností. Zde jsou k dispozici také tabulky sebehodnocení podle SERR. (Kateřina Vodičková)

Kapitola 2 (Obecná charakteristika zkoušky) shrnuje hlavní informace o zkoušce CCE–B2, přináší přehled o její struktuře a základní informace o obsahu zkoušky, o počtu úloh a o vymezeném časovém limitu. Součástí kapitoly je také popis požadavků kladených na kandidáty při řešení úloh v subtestech ověřujících jednotlivé řečové dovednosti – receptivní, produktivní a interaktivní – i lingvistickou kompetenci. Aby si kandidáti udělali přesnou představu o tom, co se po nich bude při zkoušce požadovat, předchází popisu všech pěti jednotlivých subtestů (Čtení s porozuměním, Poslech s porozuměním, Gramaticko-lexikální test, Psaní, Mluvení) charakteristika toho, co kandidát dovede (tzv. *Can do statements*). (Radomila Kotková)

Kapitola 3 (Příklady cvičných úloh a řešení k jednotlivým částem zkoušky CCE–B2) obsahuje modelové cvičné úlohy ke všem pěti subtestům. Úlohy jsou postupně představeny, podrobně popsány a doplněny metodickými pokyny a poznámkami. Úlohy bez metodických poznámek jsou k dispozici v modelové variantě zkoušky CCE–B2 dostupné z <http://ujop.cuni.cz/cce>. (Jana Nováková)

Kapitoly 4, 5 a 6 (Zkouška CCE–B2 nanečisto) nabízejí tři varianty zkoušky CCE–B2. Cvičné varianty se grafickou podobou shodují s reálnými testy, studenti se tudíž mohou seznámit i s touto strán-

kou zkoušky. Aktuální grafická podoba záznamových archů je k dispozici na <http://ujop.cuni.cz/cce>. (kolektiv)

Kapitola 7 (Ukázky produkce psaného textu) obsahuje ukázky písemné produkce zájemců o zkoušku CCE na úrovni B2. (kolektiv)

Kapitola 8 (Literatura) uvádí odkazy na literaturu a webové stránky, s nimiž by se měli seznámit především vyučující, kteří chtějí studenty ke zkoušce CCE–B2 připravovat, ale vhodné publikace a odkazy zde naleznou i sami studenti. (Kateřina Vodičková)

Všechny části publikace obsahující cvičné úlohy (kapitoly 3–6) jsou vybaveny klíčem a příklady záznamových archů včetně ukázek toho, jak se do nich zaznamenávají správné odpovědi. K dispozici je CD s poslechovými texty, v kapitolách 3–6 je uveden jejich přepis. V neposlední řadě upozorňujeme, že na CD najdete také ukázky ústního projevu studentů, které vznikly jako simulace ústní části zkoušky CCE–B2 a doplňují kapitolu 7 s ukázkami písemného projevu kandidátů.

V celé publikaci používáme ve shodě s certifikovanými zkouškami CCE pojem kandidát s platností generického maskulina (tj. kandidát/kandidátka), a to z důvodu jednoduchosti a srozumitelnosti textů.

Mnoho úspěchů v přípravě na zkoušku CCE-B2 přejí studentům i vyučujícím autorky.

Recenzentkami rukopisu byly Mgr. Martina Švrčinová a Mgr. Petra Chvojková. Za jejich cenné připomínky jim děkujeme, stejně jako vyučujícím ÚJOP UK, kteří pomáhali s ověřováním jednotlivých úloh v praxi.

Praha, říjen 2013
autorky

1 ÚROVEŇ B2 PODLE SPOLEČNÉHO EVROPSKÉHO REFERENČNÍHO RÁMCE PRO JAZYKY

1.1 SPOLEČNÝ EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC PRO JAZYKY A REFERENČNÍ POPISY ÚROVNÍ

Pod záštitou Rady Evropy vznikl na základě dvacetiletého výzkumu dokument *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment* (Cambridge: Cambridge University Press, 2001), který v českém překladu vyšel již o rok později pod názvem *Společný evropský referenční rámec pro jazyky: Jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme* (Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2002; dále SERR). Jak již napovídá titul, jedná se o publikaci, jež si klade za cíl poskytovat transparentní, konzistentní a ucelený základ pro vypracovávání sylabů v jazykovém vzdělávání, pro koncepci učebních materiálů a pro hodnocení komunikační kompetence¹ v cizích jazycích². SERR se tak stává klíčovou směrnicí mj. pro vývoj jazykových zkoušek v jednotlivých jazycích nejen v Evropě, ale též na dalších kontinentech. O jeho roli svědčí kromě jiného skutečnost, že v současné době³ byl přeložen do 39 jazyků.

Rámec definuje úrovně ovládnutí jazyka, které umožňují měřit pokrok studentů v každém stádiu učení se jazyku (SERR 2006, s. 1). Zmíněné úrovně (tzv. referenční úrovně) se v SERR (2006, s. 21–43) označují písmeny a následně čísly. Úroveň komunikační kompetence A definuje úroveň uživatele základů jazyka, úroveň B charakterizuje samostatného uživatele a úroveň C uživatele zkušeného. Tyto úrovně se dále ještě dělí na úrovně A1 (tzv. „Průlom“, Breakthrough), A2 („Na cestě“, Waystage), B1 („Práh“, Threshold), B2 („Rozhled“, Vantage), C1 („Účinná operační způsobilost“, Effective Operational Proficiency) a C2 („Zvládnutí“, Mastery). Za tzv. prahovou úroveň přechodu od elementárního k pokročilejšímu užívání jazyka je považována úroveň B1, zatímco úroveň B2 již v sobě odráží jiný pohled na jazyk (viz 1.2, podrobněji též kapitola 2). Zmíněné referenční úrovně popisují „úrovně ovládnutí jazyka vyžadované současnými standardy, testy a zkouškami, aby se mohlo usnadnit srovnávání odlišných systémů kvalifikací“ (SERR 2006, s. 21).

Na základě SERR vznikají podrobnější popisy uvedených referenčních úrovní pro jednotlivé národní jazyky. Čeština v současné době disponuje takovýmito popisy pro úroveň A1, A2, B1 a B2. Popisem češtiny na úrovni B2 se zabývá publikace Holub, J. a kol. *Čeština jako cizí jazyk – Úroveň B2* (Praha: MŠMT, 2005), jež specifikuje jazykové funkce, lexikum, modely interakce, kompenzační strategie, sociokulturní aspekty a také gramatické struktury, které odpovídají úrovni B2.

- 1 Ačkoliv v českém překladu SERR se termín důsledně překládá jako komunikativní (jazyková) kompetence, užíváme v této publikaci termínu komunikační kompetence, který je přesnější a v české lingvistice běžnější. Termínu komunikační, nikoliv komunikativní, kompetence užívají např. Kořenský, J. a kol. *Komplexní analýza komunikačního procesu a textu*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Pedagogická fakulta, 1999. Proto i v této práci dáváme přednost termínu komunikační kompetence před komunikativní kompetence. O rozdílu mezi komunikační a komunikativní viz Hrdlička, M. Komunikační versus komunikativní. *Češtinář*. 2003–2004, roč. 14, č. 1, s. 10–11.
- 2 SERR „poskytuje obecný základ pro vypracovávání jazykových sylabů, směrnic pro vývoj kurikulů, zkoušek, učebnic atd. v celé Evropě. V úplnosti popisuje, co se musejí studenti naučit, aby užívali jazyka ke komunikaci, a jaké znalosti a dovednosti musí rozvíjet, aby byli schopni účinně jednat“. (SERR 2006, s. 1)
- 3 Údaj pochází ze sklonku roku 2013. Viz http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Cadre1_en.asp.

Tyto referenční popisy slouží vedle SERR jako další zdroj informací pro tvorbu kurikulů, sylabů, učebních materiálů a v neposlední řadě také zkoušek. Jak ale sami autoři uvádějí, je třeba mít na paměti, že žádný z popisů nemá být učebnicí ani učebním programem, dokonce ani osnovou, ale představuje „funkční a sémantické zmapování češtiny“ (Holub 2005, s. II). Takto chápou roli popisů i tvůrci CCE, proto Certifikovaná zkouška z češtiny pro cizince na úrovni B2 důsledně vychází ze SERR, který vymezuje základní charakteristiky komunikační kompetence dané úrovně, a k referenčnímu popisu pouze přihlíží.

Výhody jazykových zkoušek postavených na SERR jsou nesporné. V první řadě se takto zvyšuje průhlednost zkoušek a je umožněna jejich srovnatelnost nejen v rámci jednoho jazyka, ale též napříč jazyky. Tím se podporuje celoživotní učení se cizím jazykům, vícejazyčnost, jazyková různost a následně též vzájemné porozumění, překonání předsudků a diskriminace a zvyšuje se mezinárodní mobilita. V souladu se SERR se testovanou složkou stává komunikační kompetence, tedy jazykové činnosti (resp. řečové dovednosti) a dílčí kompetence, tj. kompetence lingvistické, sociolingvistické a pragmatické, což koresponduje se současnými trendy v jazykovém vzdělávání.

1.2 ÚROVEŇ B2 PODLE SERR

Podle SERR představuje úroveň B2 takovou úroveň, která je „stejně daleko nad stupněm B1 (Threshold), jako je A2 (Waystage) pod B1“ (SERR 2006, s. 35). Jak jsme se již zmínili výše, úroveň B2 v sobě odráží jiný pohled na jazyk – student⁴ zjišťuje, že „věci vypadají jinak“ a získává novou perspektivu“ (SERR 2006, s. 35). Celá tato úroveň se soustředí na dvě nové skutečnosti: schopnost mluvčího udržet si svou pozici ve společenské promluvě a nový stupeň jazykového povědomí, tj. např. oprava chyb, které by vedly k nedorozumění, oprava přefeknutí apod. Od studenta na úrovni B2 se také očekává účinná argumentace (SERR 2006, s. 35). Je tudíž pochopitelné, že úroveň B2 je vstupní úrovní komunikační kompetence, kterou vyžaduje od zahraničních studentů většina českých vysokých škol, pokud vyžadují doklad o znalosti českého jazyka.⁵

Základní charakteristiku úrovně B2 podle SERR shrnuje tabulka určená studentům k sebehodnocení (Tab. 1 – Společné referenční úrovně, SERR 2006, s. 26–27).

Tabulka č. 1: Společné referenční úrovně – úroveň B2 (SERR 2006, s. 27)

Porozumění	Čtení	Rozumím článkům a zprávám zabývajícím se současnými problémy, v nichž autoři zaujímají konkrétní postoje či stanoviska. Rozumím textům současné prózy.
	Poslech	Rozumím delším promluvám a přednáškám a dokážu sledovat i složitou výměnu názorů, pokud téma dostatečně znám. Rozumím většině televizních zpráv a programů týkajících se aktuálních témat. Rozumím většině filmů ve spisovném jazyce.
Mluvení	Samostatný ústní projev	Dokážu se srozumitelně a podrobně vyjadřovat k široké škále témat, která se vztahují k oblasti mého zájmu. Umím vysvětlit své stanovisko k aktuálním otázkám a uvést výhody a nevýhody různých řešení.
	Ústní interakce	Dokážu se účastnit rozhovoru natolik plynule a spontánně, že mohu vést běžný rozhovor s rodilými mluvčími. Dokážu se aktivně zapojit do diskuse o známých tématech, vysvětlovat a obhajovat své názory.
Psaní	Písemný projev	Umím napsat srozumitelné podrobné texty na širokou škálu témat souvisejících s mými zájmy. Umím napsat pojednání nebo zprávy, předávat informace, obhajovat nebo vyvracet určitý názor. V dopise dovedu zdůraznit, čím jsou pro mne události a zážitky osobně důležité.

4 Užíváme tohoto termínu shodně s českým překladem SERR, zde tedy uživatel/ka jazyka, cizinec/cizinka učící se česky.

5 Aktuální seznam vysokých škol, které vyžadují doklad o znalosti češtiny a uznávají Certifikovanou zkoušku z češtiny pro cizince, je k dispozici včetně požadované úrovně komunikační kompetence na <http://ujop.cuni.cz/cce>.

2 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ZKOUŠKY CCE–B2

Certifikovaná zkouška z češtiny pro cizince na úrovni B2 (CCE–B2) vychází ze *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky* (SERR) a přihlíží k referenčnímu popisu češtiny (*Čeština jako cizí jazyk – Úroveň B2*). CCE–B2 ověřuje, zda kandidátova komunikační kompetence v češtině dosahuje úrovně B2 podle SERR, tj. zda je kandidát již samostatným uživatelem českého jazyka. Takový uživatel ve většině běžných situací dovede přímo i nepřímo komunikovat o konkrétních i abstraktních tématech jak s rodilými mluvčími, tak s nerodilými uživateli českého jazyka. K úspěšné komunikaci na této úrovni patří nejen schopnost vyjádřit své názory a postoje a porozumět názorům a postojům ostatních mluvčích, ale také větší plynulost řeči a jistota v používání jazykových prostředků.

2.1 OBECNÁ SPECIFIKACE ZKOUŠKY

CCE–B2 testuje všechny komunikační dovednosti a v samostatném subtestu rovněž gramatickou a lexikální kompetenci, skládá se tudíž z pěti částí: Čtení s porozuměním, Poslechu s porozuměním, Gramaticko-lexikálního testu, Psaní a Ústní části (Mluvení).

Po každé části písemné zkoušky následuje 10minutová přestávka. Mezi písemnou a ústní částí zkoušky je přestávka o délce nejméně 15 minut.

Název části	Úloha	Rozsah textu	Počet úkolů	Forma úkolu	Počet bodů
Čtení s porozuměním	Úloha 1	5 krátkých textů nebo 5 částí jednoho textu (celkem 350–385 slov)	5	Přiřazování	5
	Úloha 2	1 dlouhý text (350–385 slov)	5	Výběr ze čtyř alternativ	5
	Úloha 3	5 částí jednoho textu (celkem 120–135 slov)	5	Uspořádávání	5
	Úloha 4	1 středně dlouhý text (250–275 slov)	5	Výběr ze dvou alternativ (ano/ne)	5
Čtení s porozuměním: 40 minut					
Poslech s porozuměním	Úloha 1	5 krátkých dialogů/monologů (celkem 350–380 slov)	5	Výběr ze čtyř alternativ	5
	Úloha 2	1 středně dlouhý monolog (210–240 slov)	5	Výběr ze dvou alternativ (ano/ne)	5
	Úloha 3	5 krátkých monologů nebo 1 dlouhý monolog (celkem 340–370 slov)	5	Přiřazování	5
	Úloha 4	1 středně dlouhý rozhovor (210–240 slov)	5	Otázky se stručnou odpovědí	5
Poslech: 30–35 minut					

Název části	Úloha	Rozsah textu	Počet úkolů	Forma úkolu	Počet bodů
Gramaticko-lexikální test	Úloha 1	0 textů	5	Výběr ze čtyř alternativ	5
	Úloha 2	0 textů	3	Výběr ze čtyř alternativ	3
	Úloha 3	0 textů	6	Doplňování tvaru slova	6
	Úloha 4	1 krátký text (100–110 slov)	6	Doplňování slov do textu	6
Gramaticko-lexikální test: 30 minut					
Psaní	Úloha 1	Produkováný text min. 100 slov	1	Text formálního/neformálního charakteru	8
	Úloha 2	Produkováný text min. 150 slov	1	Podrobný text týkající se složitěho tématu	12
Psaní: 80 minut					
Mluvení	Úloha 1	6–7 minut/dvojice		Krátký monolog o sobě, odpovědi na examinatorovy otázky	5
	Úloha 2	6–7 minut/dvojice		Monolog na zadané téma	6
	Úloha 3	6–7 minut/dvojice		Diskuze kandidátů – kooperační úloha	6
	Fonologická kompetence (hodnotí se celkem za všechny úlohy)				3
Mluvení: 18–21 minut/dvojice					

2.2 CHARAKTERISTIKA POŽADAVKŮ

2.2.1 Komunikační situace, oblasti a tematické okruhy

Na úrovni B2 se okruh komunikačních situací z oblasti běžného života rozšiřuje o aktuální společenská a kulturní témata. Kandidát je již schopen komunikovat nejen o konkrétních a základních věcech, ale i o emocích, postojích a hodnoceních. V rámci svých profesních a osobních zájmů dokáže komunikaci prohloubit na odbornější úroveň (užívat specifické pojmy, zdokonalit argumentaci, porozumět komplikovanějším promluvám apod.).

Komunikační situace

- neformálního charakteru (v rodině, mezi přáteli a známými, mezi kolegy atd.)
- formálního charakteru (v zaměstnání, ve službách, na úradech atd.)

Oblasti a tematické okruhy

- osobní život a osobní poměry
- mezilidské vztahy (rodina, přátelé, mezigenerační vztahy atd.)
- vzhled a charakter člověka
- zájmy, záliby, koníčky (volnočasové aktivity, zájmové organizace atd.)
- bydlení (veřejné a soukromé ubytování, životní podmínky, různé typy bydlení, provoz domácnosti atd.)
- stravování (veřejné stravování, vaření atd.)
- nákupy (inzerce, podmínky prodeje, reklamace apod.)
- doprava (veřejná, automobilová atd.)
- informační služby (informační tiskoviny, osobní dotazy atd.)

- návštěva veřejných zařízení kulturních i sportovních (kino, divadlo, muzeum, stadion atd.)
- veřejné služby (pošta, telefon, bankovníctví, knihovny atd.)
- zdravotnictví
- školství, vzdělávání
- jazyky, učení se jazykům
- hledání cesty (instrukce, informační materiály atd.)
- zaměstnání (povolání a profese, pracovní povolení, hledání zaměstnání, pracovní úřady, formality nástupu do zaměstnání, pracovní podmínky, pracovní komunikace atd.)
- společenský styk (návštěvy apod.)
- společenské vztahy, zvyky, tradice
- styk s úřady (vstup do země, celní úřady, bezpečnostní složky, policie, veřejná správa atd.)
- cestování, přírodní a kulturní zajímavosti
- podnebí, počasí
- politika, denní události, ekonomické, sociální a kulturní záležitosti

Zkouška netestuje faktické znalosti z uvedených oblastí, jen kandidátovy jazykové dovednosti.

2.2.2 Receptivní dovednosti – čtení a poslech

Na úrovni B2 je kandidát schopen porozumět delším a složitějším promluvám v psané i mluvené formě, ve kterých se již dokáže dobře orientovat a rozlišit hlavní informace od vedlejších. Dokáže porozumět i významově jemnějším odstínům a některým implicitně vyjádřeným informacím, např. názorům a stanoviskům, pokud jsou promluvy dobře strukturované a jasně formulované. Z tohoto vychází hlavní charakteristika psaných a mluvených textů testových úloh.

Charakteristika psaných a mluvených textů

- spisovný jazyk
- delší a složitější
- konkrétní i abstraktní témata
- obsahově i formálně jasná struktura
- určené čtenářům/posluchačům bez ohledu na vzdělání
- informace podávané explicitně, ale v jasných případech i implicitně
- jasně čitelné psané texty, mluvené texty s případným malým šumem

2.2.2.1 Čtení s porozuměním

Co kandidát dovede?

- využít při čtení různé strategie a pochopit význam neznámých slov na základě kontextu
- vybrat vhodnou techniku a rychlost s ohledem na typ textu a účel čtení
- přehlédnout rychle dlouhý, složitý, ale jasně formulovaný text
- rozpoznat druh nebo účel textu (např. text zaměřený na faktické informace, text zaměřený na ovlivnění čtenáře a jeho názoru, text určený pro pobavení a zábavu apod.)
- určit rychle obsah a hlavní myšlenku textu
- najít v textu jádro sdělení i důležité podrobnosti
- najít v textech informace, myšlenky a názory a porozumět jim
- porozumět obsahu, který není vyjádřen výslovně (je zmíněn eufemismy, vyjádřen metaforicky atd.), pokud jsou v textu dostačující vodítka umožňující porozumění

Typy textů: formální a neformální korespondence, zprávy, oznámení, návody, popisy, recepty, nabídky, propagační texty, výňatky z průvodce, úryvky odborného textu, recenze, články a komentáře z novin a časopisů, úryvky prózy, povídky, vyprávění, populárně-naučné texty apod.

2.2.2.2 Poslech s porozuměním

Co kandidát dovede?

- porozumět živé nebo vysílané spisovné řeči na známá i na méně známá témata, se kterými se běžně setkává v osobním, společenském, profesním nebo akademickém životě
- sledovat dialog dvou rodilých mluvčích
- rozpoznat druh nebo účel textu (např. text zaměřený na faktické informace, text zaměřený na ovlivnění posluchače a jeho názoru, text určený pro pobavení a zábavu apod.)
- porozumět hlavní myšlence složité promluvy ve spisovném jazyce
- porozumět podstatným bodům promluv
- porozumět složité argumentaci o tématech každodenního života (např. při podávání informací či při vysvětlení apod.)
- rozpoznat v promluvě názory a postoje mluvčího

Typy textů: formální nebo neformální dialogy či monology, hlášení, podávání informací v úředním nebo obchodním styku, populárně-naučné přednášky, rozhlasové pořady (např. zprávy, dokumentární a diskusní pořady, komentáře, rozhlasová interview), např. o kulturní nebo sportovní akci, úryvky z rozhlasové hry, z prózy, filmu apod.

2.2.3 Gramatická a lexikální kompetence

Kandidát na úrovni B2 by měl prokázat jistotu v používání složitějších gramatických jevů a struktur a lexikálních prvků (včetně frazémů). Z tohoto důvodu se v substestu Gramaticko-lexikální test ověřuje, zda zvládnutí gramatické, lexikální a ortografické kompetence a prostředků koheze odpovídá úrovni B2.

Co kandidát ovládá?

- deklinaci substantiv (včetně substantiv cizího původu), deklinaci adjektiv, zájmen, číslovek
- adjektiva – komparativ, superlativ
- posesivní adjektiva
- relativní zájmena
- druhové číslovky
- složitější formy sloves (např. préteritum, pasivum, imperativ, kondicionál)
- prefixy sloves
- slovesa reflexivní a nereflexivní
- slovesné vazby
- adverbia – komparativ, superlativ
- prepozice
- spojky
- částice
- slovosled
- slovotvorbu – substantiva, adjektiva, adverbia, slovesa
- lexikum – frekventovaná rčení, idiomy, přirovnání
- lexikum – synonyma/opozita

2.2.4 Produktivní dovednosti – psaní a mluvení

Řečová produkce kandidáta na úrovni B2 se vyznačuje jasností a na rozdíl od produkce na úrovni B1 mnohem větší podrobností a spontánností. Kandidát je schopen vyjadřovat se k široké škále témat týkajících se běžného života a jeho zájmů. Dokáže písemný i mluvený projev strukturovat, hlavní myšlenky dostatečně rozvést a doložit příklady, vysvětlit a obhájit svá stanoviska.

2.2.4.1 Psaní

Na úrovni B2 kandidát dovede napsat srozumitelné, podrobné a plynulé texty na širokou škálu témat souvisejících s jeho zájmy i na většinu obecných témat. Dokáže pro písemný projev zvolit vhodný styl a vhodné jazykové prostředky. Rozsah kandidátových jazykových prostředků je natolik široký, že dokáže bez větších obtíží předávat informace, obhajovat nebo vyvracet určitý názor. Kandidát dokáže užít opisů a parafrází, aby zakryl své případné mezery v lexikální zásobě. Pravopis a interpunkce v jeho textech jsou poměrně přesné, i když ještě mohou nést stopy vlivu mateřského jazyka. Produkovávané texty jsou koherentní, mají logickou návaznost a jasnou hodnotovou strukturu informací. Gramatické a lexikální jevy kandidát ovládá natolik, že se jen ojediněle dopouští chyb, které by mohly způsobit nedorozumění.

Co kandidát dovede?

- napsat srozumitelné a podrobné texty týkající se složitých témat
- podávat informace účinně
- vyjádřit své názory a hodnocení
- vyjádřit míru svého pocitu
- zdůraznit důležité body a myšlenky
- rozvinout hlavní myšlenky potřebnými detaily
- vyjádřit vztahy mezi myšlenkami a logicky text uspořádat
- rozvíjet systematicky argumentaci (uvést pro a proti a vysvětlit výhody i nevýhody)
- shrnout, skloubit a zhodnotit informace a argumenty
- užít opisů a parafrází, aby zakryl mezery ve své slovní zásobě a gramatice
- dodržet ustálené konvence daného žánru

Typy produkovávaných textů: formální/neformální dopisy, strukturovaný životopis, žádosti, stížnosti, objednávky, popisy pracovního postupu, vypravování, úvahy (zamyšlení), referáty, recenze, články do časopisu, zprávy apod.

Co se hodnotí v písemném projevu?

- splnění zadání
- lexikální kompetence odpovídající úrovni B2
- gramatická kompetence odpovídající úrovni B2
- ortografická kompetence odpovídající úrovni B2
- koherence a prostředky koheze odpovídající úrovni B2

2.2.4.2 Mluvení

V mluveném projevu se mluvčí na úrovni B2 dokáže srozumitelně a podrobně vyjadřovat k široké škále témat, přičemž rozvádí své myšlenky a podporuje je dodatečnými argumenty a příklady. Umí vysvětlit své stanovisko a uvést výhody a nevýhody různých přístupů. Dokáže se účastnit rozhovoru natolik ply-

nule a spontánně, že může vést běžný rozhovor s rodilými mluvčími, aniž by to kohokoliv z účastníků komunikace stálo nepřiměřeně úsilí. Dokáže se aktivně zapojit do diskuse a vést ji. Dokáže komunikovat spontánně a gramaticky správně, aniž by zjevně musel omezovat rozsah toho, co chce říct. Volí rovinu formálnosti odpovídající daným okolnostem.

Co kandidát dovede?

- užívat jazyka plynule, přesně a účinně v monologickém i dialogickém projevu
- vyjadřovat se srozumitelně a podrobně k široké škále témat všeobecných a těch, která se vztahují k oblasti jeho zájmu
- komunikovat spontánně a gramaticky správně, aniž by musel omezovat rozsah promluvy
- vytvořit jasné a podrobné popisy událostí a zážitků
- argumentovat systematicky, podložit argumentaci odpovídajícími příklady
- vysvětlit jasně svůj postoj a uvést výhody a nevýhody různých přístupů
- opravit přeřeknutí a chyby, pokud si je uvědomí nebo pokud by vedly k nedorozumění
- reagovat na alternativní návrh a zhodnotit ho
- formulovat hypotézy a na hypotézy reagovat
- spontánně reagovat na otázky a podněty
- vyvíjet v rozhovoru iniciativu
- zahájit promluvu a udržovat ji v chodu
- napomáhat vývoji diskuse
- užívat běžné ustálené fráze, aby získal čas a neztratil slovo

Typy produkovaných textů: dialog kandidáta s examínátorem, monolog kandidáta (vyprávění, popis), společný dialog kandidátů.

Co se hodnotí v mluveném projevu?

- splnění zadání
- lexikální kompetence odpovídající úrovni B2
- gramatická kompetence odpovídající úrovni B2
- fonologická kompetence odpovídající úrovni B2
- koherence a prostředky koheze odpovídající úrovni B2
- schopnost ústní interakce

3 PŘÍKLADY CVIČNÝCH ÚLOH A ŘEŠENÍ K JEDNOTLIVÝM ČÁSTEM ZKOUŠKY CCE–B2

Certifikovaná zkouška z češtiny pro cizince na úrovni B2 (CCE–B2) se skládá z pěti částí: Čtení s porozuměním, Poslechu s porozuměním, Gramaticko-lexikálního testu, Psaní a Ústní části (Mluvení). Jmenované řečové dovednosti a kompetence jsou testovány v uvedeném pořadí. Podrobně ke struktuře zkoušky viz 2. kapitola – Obecná charakteristika zkoušky. Úlohy bez metodických poznámek jsou k dispozici v modelové variantě zkoušky CCE–B2 dostupné na adrese <http://ujop.cuni.cz/cce>.

3.1 ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Obecné informace

V subtestu Čtení s porozuměním se testuje porozumění různě dlouhým psaným textům a prostředkům textové návaznosti. Ověřuje se čtení globální, detailní i selektivní.

Počet úloh: 4

Počet úkolů: 20

Počet bodů: 20

Časový limit: 40 minut (včetně času na zápis řešení do záznamového archu)

Příklad: Úlohy číslo 2 a 4 mají příklad se správným řešením označený číslem 0.

Zápis řešení: Na začátku subtestu kandidát obdrží zadání a záznamový arch. Pořadí plnění úkolů a zápis do záznamového archu jsou ponechány na kandidátovi. Kandidát může řešení zapisovat do zadání, před vypršením časového limitu je ale musí zapsat do záznamového archu. Hodnocena jsou pouze řešení zapsaná v záznamovém archu.

Hodnocení: Pouze jedno řešení je správné. Pokud kandidát označí více než jedno řešení, bod se mu nepřiděluje. Za neoznačené řešení či za označení více řešení se body neodečítají.

Pro přípravu k subtestu Čtení s porozuměním doporučujeme:

- Trénovat čtení různých článků a dalších textů.
- Vypisovat si z textů klíčová slova.
- Vyjádřit hlavní myšlenku přečteného textu nebo jeho části.

Během subtestu Čtení s porozuměním doporučujeme:

- Číst pozorně instrukce a pracovat podle nich. Seznámit se před čtením textu s úkoly. To kandidátovi pomůže odhadnout, čeho se text může týkat, a aktivovat znalosti o tématu a slovní zásobu.
- Označit si klíčová slova v úkolech i v textu.
- Přemýšlet o každé části textu a ujasnit si, čeho se text nebo odstavec týká, co vysvětluje, jestli informace má pozitivní, nebo negativní význam.
- Nechat si dostatek času na přenesení řešení do záznamového archu.

Není nutné rozumět každému výrazu v textu. Kandidát nemusí být nervózní, pokud nerozumí všem lexikálním jednotkám. Míra porozumění však musí být dostatečná ke splnění zadaných úkolů.

Doporučení k řešení subtestu Čtení s porozuměním (kandidát si sám volí techniku řešení podle různých typů úkolů a úloh):

- Přečíst celý text, aby kandidát pochopil hlavní myšlenky a celkově porozuměl textu (tzv. globální čtení).
- V textu rychle vyhledat určité slovo či detail, např. jména, data, místa, technické a další specifické termíny, které se nedají vyjádřit opisem (tzv. detailní čtení).
- Rychle přehlédnout text i úkoly a soustředit se na nalezení částí textu, které se vztahují k příslušným úkolům (tzv. selektivní čtení).

Úloha 1

Přiřazování titulků

V první úloze kandidát přiřazuje vhodné titulkky k částem jednoho textu, nebo k pěti krátkým textům se stejným tématem. Dva titulkky jsou navíc.

Příklady textů: Formální a neformální korespondence, zprávy, hlášení, článek, populárně-naučný text apod.

Rozsah textu: Celkem 350–385 slov

Hodnocení: Za každé správné řešení získá kandidát jeden bod.

Maximální počet bodů: 5

ZADÁNÍ – PŘÍKLAD

ÚLOHA 1

Přečtěte si texty 1–5 a titulkky A–G. Přiřadte ke každému textu jeden správný titulek. Dva titulkky nebudete potřebovat. Řešení napište do záznamového archu.

5 bodů

Co možná nevíte o mobilech

1) _____

Mobil se záznamovými technologiemi nosí miliony lidí. Mohou nahrát kohokoliv, cokoliv, kdekoliv a kdykoliv. Zločinci to tedy dnes mají těžké. Téměř každý je totiž může vyfotografovat nebo natočit mobilním telefonem. „V trestním řízení může obecně jako důkaz sloužit vše, co pomůže věci vysvětlit a objasnit, proto i záznamy pořízené mobilním telefonem mohou být důležité,“ řekl advokát Zbyněk Havlík. Velkou roli hraje kvalita a věrohodnost, kterou musí soud ověřit. Záznamy z mobilních telefonů jsou podle něj nejčastěji předkládaným důkazním materiálem.

2) _____

Češi patří ve využívání mobilů mezi světovou špičku. Podle zprávy Českého telekomunikačního úřadu pevné linky zajímají už jen firmy. Domácnosti dávají přednost mobilům. Počet pevných linek za poslední

Všechny texty se týkají jednoho tématu.

V textu je důležité vyhledat klíčová slova, která kandidátovi pomohou vybrat správný titulek.

čtyři roky klesl o třetinu a podle odborníků to zdaleka není konečné číslo. Z dlouhodobých statistik tak lze usuzovat, že pevné linky jsou odsouzeny k zániku. Oproti tomu si ale Češi aktivovali čtyři miliony SIM karet a loni protelefonovali 13 miliard minut a poslali téměř 7 miliard textových zpráv.

3) _____

Telefónica O2 přichází s významnou změnou v oblasti mobilních dat. Od nového roku totiž místo objemu stažených dat účtuje podle časového intervalu stahování. Účtovací jednotkou se stal časový interval deset minut, za který se platí 20 korun, přičemž není důležité množství přenesených dat či nastavení mobilního telefonu. Desetiminutový blok se automaticky aktivuje datovým přenosem. Podle firmy je nové účtování ideální především pro ty zákazníky, kteří se k internetu přes mobil připojují nepravidelně.

Všechny texty se týkají jednoho tématu.

4) _____

„Služba DMS (dárcovské mobilní zprávy) probíhá na nekomerčním principu a respektuje princip minimálních nákladů na zajištění provozu,“ říká tiskový mluvčí firmy Telefónica O2. Rozdíl v částce pokrývá náklady operátorů a zajištění služby u Fóra dárců, které se stará o vybrané peníze. Částka tři koruny (tedy 10 %) představuje nejnižší náklady, které jsou nutné k tomu, aby celá služba mohla fungovat samostatně. Čeští mobilní operátoři se tedy shodují, že na DMS, která stojí 30 Kč, nevydělávají.

V textu i v titulcích se mohou objevit synonyma nebo významově podobná slova, která mohou kandidáta zmást.

5) _____

Nová indická studie přichází s tím, že elektromagnetické vlny sítí mobilních operátorů způsobují vymírání včel. Včely jsou dezorientovány, nemůžou najít cestu do úlu a umírají na osamocených místech. V úlu zůstane jenom královna, která se o sebe nedokáže postarat. Tato situace může být nebezpečná i lidem. Už Albert Einstein se kdysi domníval, že by lidstvo přežilo vymření včel o pouhé čtyři roky. Někteří odborníci ale se studií nesouhlasí a požadují další vědecké důkazy.

Titulky:

- A) Síť mobilních operátorů ničí živočichy
- B) Mobilní operátoři na charitě nezbohatnou
- C) Pozor! Nahrávky z mobilu mohou být zneužity
- D) Česko mění způsob telefonování – mobilizuje
- E) Revoluční účtování dat – jiný způsob, jiná cena
- F) Telefónica O2 přichází s novou vizí úspěšného mobilu
- G) Revoluce u soudu – přijímají se i nahrávky z mobilních telefonů

Další doporučení: Pokud má kandidát čas, měl by si po dokončení úlohy texty s přiřazenými titulky přečíst a zamyslet se nad tím, jestli je spojení titulku a textu vhodné a jestli dává smysl.

ZÁZNAMOVÝ ARCH – PŘÍKLAD

1	A	B	C	D	E	F	G
2	A	B	C	D	E	F	G
3	A	B	C	D	E	F	G
4	A	B	C	D	E	F	G
5	A	B	C	D	E	F	G

Klíč: 1G, 2D, 3E, 4B, 5A

Úloha 2

Výběr ze čtyř alternativ

Ve druhé úloze kandidát vybírá správné odpovědi na pět otázek, které se vztahují k textu. Na výběr má čtyři řešení, z nichž je jen jedno správné.

Příklady textů: Článek z novin/časopisu, populárně-naučný text, úryvek z beletrie apod.

Rozsah textu: 350–385 slov

Hodnocení: Za každé správné řešení získá kandidát jeden bod.

Maximální počet bodů: 5

ZADÁNÍ – PŘÍKLAD

ÚLOHA 2

Přečtěte si text a vyberte u úkolů 6–10 jedno správné řešení. Číslo 0 je příklad. Řešení napište do záznamového archu.

5 bodů

Znojenské podzemí se otevírá

Ve zhruba třicetkilometrové síti znojenského podzemí přibyla začátkem října nová trasa pro náročné návštěvníky. A další dvě pro malé děti a mládež. Město tak reagovalo na zvyšující se poptávku po adrenalinových sportech. I vy se můžete vydat do prostor pod městem a prozkoumat tyto dosud neviděné úseky. Ovšem nejdříve musíte projít přes speciální konstrukci, která simuluje velikost nejužších chodbiček, abyste si vyzkoušeli, jestli se do nich vůbec vejdete. Také dostanete speciální ochranný oblek a světlu.

Nově si lze tedy vybrat ze tří tras, které jsou rozděleny podle náročnosti. První, nejlehčí cesta je vhodná i pro děti od dvanácti let, projdete ji za hodinu. Na druhou trasu mohou návštěvníci až od patnácti let. A třetí je jen pro dospělé s dobrou fyzickou kondicí, pod zemí se totiž budou pohybovat dvě a půl hodiny. Navíc budou muset lézt po žebřících, brodit se vodou a blátem. Z tohoto důvodu se trasa nazývá adrenalinová.

V textu a úkolech se nemusí objevovat stejné lexikální jednotky. Zde se pro výraz *středně obtížný okruh* používá opis a vysvětlení.

Nové okruhy se původně měly otevřít už v létě, při závěrečné kontrole se však zjistilo, že stěny adrenalinové trasy nejsou dostatečně pevné. Proto bylo nutné termín otevření posunout a chodby ještě upravit.

I když je zážitková trasa otevřená jen pár dní, návštěvníci se jen hrnou. „**Bohuže!** si musíte prohlídku předem rezervovat, protože kapacita okruhů je z bezpečnostních důvodů malá. Trasy se prolínají, takže se zároveň na novém úseku může pohybovat jen pět až deset lidí. **Mrzí mě**, že zatím nemůžeme vyhovět všem zájemcům,“ uvedla mluvčí znojemské radnice **Zuzana Pastrňáková**.

Znojemské podzemí představuje nejrozsáhlejší podzemní komplex ve střední Evropě a turisticky je velmi oblíbené. Jeho historie sahá až do 13. století, zpřístupněno bylo v roce 2005. Tehdy jste na trase dlouhé necelý kilometr mohli vidět sklípky, expozici o historii podzemních chodeb i jejich plán. Nově můžete vidět například výstavu o zpracování kamene v gotické architektuře, systém, kterým se ve 14. století rozváděla po městě voda, nebo velké podzemní skály. Lákadlem je pro návštěvníky také propojení některých částí prohlídky s městským kamerovým systémem. Díky tomu uvidí na monitorech, co se děje na ulici nad nimi.

Původní prohlídková trasa se zařadila mezi tři nejnavštěvovanější turistické cíle na jižní Moravě. Oblíbenými se stanou jistě i nové okruhy, jež přišly na sedm a půl milionu korun. Projekt z větší části hradila Evropská unie, ale přispělo i město Znojmo, které doufá, že se mu investice brzy vrátí.

Pomoci zde mohou také klíčová slova, která se vztahují k vyjádření postoje.

Jména jsou specifické výrazy, které se nedají opsat. Pokud kandidát objeví v úkolu jméno, pomůže mu to v identifikaci té části textu, která může obsahovat správné řešení.

0. Jak dlouhé jsou chodby ve znojemském podzemí?

- A)** Asi třicet kilometrů.
- B)** Přesně třicet kilometrů.
- C)** Víc než třicet kilometrů.
- D)** Necelých třicet kilometrů.

6. Kdo může jít na středně obtížný okruh?

- A)** Ten, komu je méně než 15 let.
- B)** Ten, komu je méně než 12 let.
- C)** Ten, komu je minimálně 15 let.
- D)** Ten, komu je minimálně 12 let.

7. Co říká **Zuzana Pastrňáková o nutnosti rezervace vstupenky?**

- A)** Oceňuje ji.
- B)** Kritizuje ji.
- C)** Nesouhlasí s ní.
- D)** Omlouvá se za ni.

8. Které tvrzení o adrenalinové trase není pravdivé?

- A)** Projít ji trvá víc než dvě hodiny.
- B)** Některé její části jsou velmi úzké.
- C)** Najednou po ní může jít maximálně 15 lidí.
- D)** Kvůli ní se zpozdilo otevření nových okruhů.

Pozorné přečtení úkolu může kandidátovi napovědět, kterou informaci má v textu hledat. V tomto případě slovo *kdo* odkazuje k osobě.

Pokud se v úkolu objeví negace, je v otázce vždy podtržena.

9. Co mohli návštěvníci vidět už na původní trase?

- A) Mapu podzemí.
- B) Kamerový systém.
- C) Historický vodovod.
- D) Expozici o architektuře.

10. Které tvrzení nejlépe vystihuje obsah textu?

- A) Evropská unie podporuje turistický ruch.
- B) Ve Znojmě nedávno rozšířili exkurze v podzemí.
- C) Lidé hledají nové způsoby adrenalinového vyžití.
- D) Radnice zvyšuje příjmy města díky zážitkové trase.

Další doporučení: Pokud už kandidát vybral odpověď na všechny otázky a má dostatek času, je dobré si text ještě jednou pozorně přečíst, aby si potvrdil správné odpovědi. V případě, že kandidát má málo času, doporučujeme použít tuto radu jen pro nejtěžší otázky a nejkomplicovanější části textu.

ZÁZNAMOVÝ ARCH – PŘÍKLAD

6	A ☐	B ☐	C ☐	D ☐
7	A ☐	B ☐	C ☐	D ☐
8	A ☐	B ☐	C ☐	D ☐
9	A ☐	B ☐	C ☐	D ☐
10	A ☐	B ☐	C ☐	D ☐

Klíč: 6C, 7D, 8C, 9A, 10B

Úloha 3

Uspořádávání

Ve třetí úloze kandidát na základě porozumění textu a prostředkům textové návaznosti seřazuje pět částí jednoho textu do správného pořadí. Jednotlivé části textu jsou označeny písmeny A–E. Po umístění všech částí do správného pořadí vznikne text, jehož části na sebe logicky i formálně navazují. Rozdělení textu neumožňuje více správných řešení.

Příklady textů: Vyprávění, návod, popis, úryvek z beletrie apod.

Rozsah textu: 120–135 slov

Hodnocení: Za každé správné řešení získá kandidát jeden bod.

Maximální počet bodů: 5